El comte-rei Joan II trinxa l'aristocràcia catalana

Autor: Marc Pons
Data de publicació: 20-01-2023

Catalunya seria el primer país d'Europa que iniciaria la liquidació del règim feudal.

El 26 de novembre de 1471, fa 551 anys, al paratge anomenat Torre Balldovina (al terme municipal de Santa Coloma de Gramanet), i en el context de la Guerra Civil catalana (1462-1472), les tropes del bàndol reialista, dirigides per Alfons de Ribagorça (fill natural de Joan II); derrotaven les del partit de la Generalitat, comandades per Jaume Galioto, capità general del Principat. En aquella guerra la corona, les classes mercantils urbanes i les classes populars agràries (els pagesos de remença) s'havien aliat per a combatre l'aristocràcia rural terratinent i les oligarquies urbanes rendistes; en un conflicte on es dirimia la conservació del règim feudal (el poder de la noblesa i la jerarquia eclesiàstica propietàries i maltractadores) o la seva liquidació.

Aquella batalla, anomenada de Santa Coloma, es va saldar amb una clamorosa derrota del partit de la Generalitat, que va perdre els caps militars més destacats del seu bàndol (morts o presoners). Segons les fonts documentals de l'època, aquell enfrontament va ser una autèntica carnisseria. Alfons de Ribagorça, amb la batalla guanyada, va llançar la seva gent (150 cavalls i 2.000 peons) a ganivet contra l'enemic, trinxant l'aristocràcia catalana que s'havia donat cita en aquella contesa. Segons les mateixes fonts, al bàndol antimonàrquic (de la Generalitat) hi van participar elements de destacades famílies oligàrquiques de Barcelona, com els Santjust, del partit de la Biga, que combatien els mercaders, els artesans i les classes populars del partit de la Busca.

Després d'aquella batalla, el partit aristocràtic català va restar delmat, i es va produir un degoteig de desercions cap al bàndol reialista buscant el perdó del rei. Pocs mesos després es va pactar la conclusió del conflicte, que coincidiria amb la fi de la Revolució Remença i que es va saldar amb una rotunda victòria de l'eix corona-classes mercantils-classes populars. Catalunya seria el primer país d'Europa que iniciaria el desballestament del règim feudal. I Ferran el Catòlic, que havia assolit la corona el 1479, buscaria una sortida honrosa per a l'aristocràcia catalana: els procuraria matrimonis rendibles amb les famílies aristocràtiques castellanolleoneses. En canvi, la baixa noblesa catalana va ser abandonada pel rei en una situació de ruïna absoluta.

Marc Pons

Podeu llegir l'article original al següent enllaç: https://www.elnacional.cat/ca/opinio/comte-rei-joan-ii-trinxa-aristocracia-catalana_924030_102.html